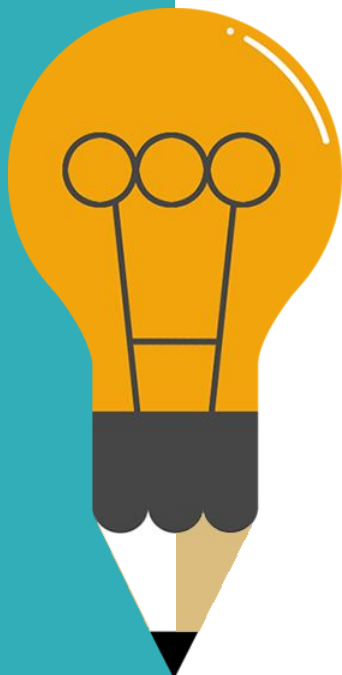

KONSTRUKTIVNI DIALOG

Modul 7

Vsebina

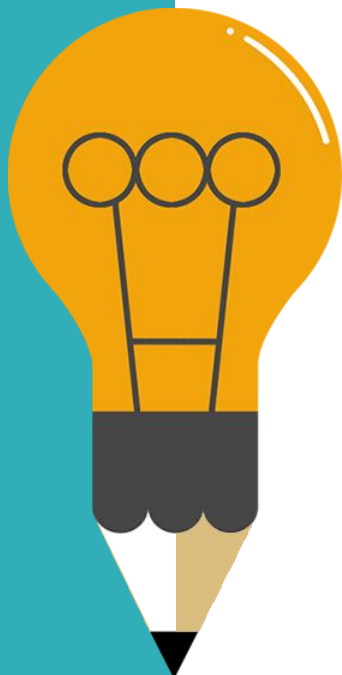
01 Uvod

02 Konstruktivni dialog: opredelitve pojmov

03 Pet načel, dobre prakse, ključni koncepti

04 Metode za lažji konstruktivni dialog

Vsebina

05

Obvladovanje težkih razmer

06

Zaključek

07

Reference

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

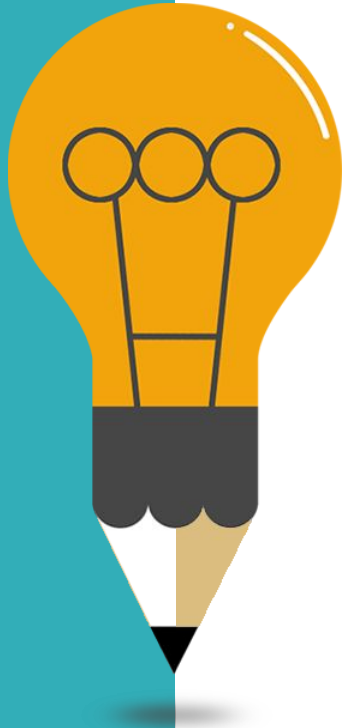
Uvod

Dialog - smiselna izmenjava dojemanj in mnenj, ki ustvarja pomen - je ena od metod, ki jih ljudje najpogosteje uporabljajo pri reševanju konfliktnih vprašanj. Pristopi, kot sta mediacija in pogajanja, ki se pogosto uporabljata za reševanje sporov na politični in družbeni ravni, vključujeta elemente dialoga. Obstajajo številni nasprotni glasovi, ki pozivajo k reformam in zmernosti, vključujočim institucijam, participativnim razvojnim pristopom, novim "družbenim pogodbam" ter verski in kulturni strpnosti, ki bi se namesto za izključevanje in nasilje raje odločili za dialog kot konstruktivno sredstvo za [uravnoveženje] konkurenčnih interesov.

Vprašanje, kako se pripraviti na uspešen dialog in ga vzpostaviti, ostaja pereče in zanimivo tako za praktike kot za znanstvenike na področju obvladovanja družbenih konfliktov in v vsakdanjem življenju.

Kaj je konstruktivni dialog?

"Konstruktivni dialog je oblika pogovora, v katerem ljudje z različnimi vrednotami, prepričanji in pogledi iščejo nove načine medsebojnega razumevanja in sodelovanja, čeprav ohranjajo zavezanost svojim načelom in pogledom. Ta oblika je idealna za razpravljanje o pomembnih in zapletenih vprašanjih, ki lahko razdvajajo ljudi."

- Inštitut za konstruktivni dialog

Konstruktivni dialog

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Pet načel

Dobre prakse

Ključni koncepti

Ravnanje v težavnih situacijah

Orodja za olajševanje

"Sodobni pomen dialoga izvira iz antike in srednjega veka. Danes je izraz opredeljen predvsem kot pogovor med dvema ali več ljudmi, za katerega so značilni odprtost, iskrenost in pristno poslušanje. Izvira iz grških besed diá in lógo in se lahko razlaga kot ‚tok besed‘ ali ‚pomen‘, ki ga ustvarja več kot ena oseba."

Pet načel konstruktivnega dialoga

Načrtovanje in spodbujanje dialoga

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

01

Opustite zmago

Če k pogovoru pristopite kot k bitki z ničelno vsoto, v kateri ena stran zmagaja, druga pa izgubi, ustvarite dinamično nasprotovanje, zaradi katerega se bo obramba druge osebe okrepila. Takšna dinamika zmanjšuje možnost učenja in pogosto škoduje odnosom. Zavedajte se, da se s prizadevanjem za zmago dejansko pripravljate na neuspeh. Namesto tega se v pogovor poskušajte vključiti z radovednostjo in ciljem razumevanja. Ugotovili boste, da je to lahko nalezljivo.

02

Delite svojo zgodbo in povabite druge, da storijo enako.

Raziskave s področja psihologije in politologije dosledno dokazujejo, da si ljudje zaradi dejstev le redko premislijo o svojih globoko zakoreninjenih prepričanjih. Namesto tega lahko s deljenjem zgodb o osebnih izkušnjah odpremo nove poti razumevanja. Osredotočite se na razpravo o vprašanjih na podlagi lastnih izkušenj - zakaj je vprašanje pomembno za vas ali kako vpliva na vas. Poskusite ta spoznanja pridobiti tudi od drugih.

Pet načel konstruktivnega dialoga

Načrtovanje in spodbujanje dialoga

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

03

Postavljajte vprašanja za razumevanje

Izraz radovednosti z vprašanji je učinkovit način za poglobitev pogovora. Toda vprašanja lahko dialog prav tako hitro prekinejo kot spodbudijo. Razmislite o razliki med vprašanjem: "Kako lahko tako mislite?" in "Ali mi lahko poveste več o tem, kaj vas je pripeljalo do tega mnenja?" Prvo vprašanje nekoga verjetno postavi v obrambni položaj, drugo pa lahko odpre novo pot pogovora. Načrtno postavljajte vprašanja, ki niso obsojajoča in spodbujajo k smiselnemu razmisleku.

04

Priznavanje vloge čustev

Validiranje čustev pogosto povzroči iskrico, ki se razvije v zaupanje in medsebojno razumevanje. Vendar to ni vedno enostavno. Predstavljajte si, da nekomu priznate močna čustva glede mnenja, ki mu zelo nasprotujete - to se lahko zdi precej nenaravno. Če to storite, to ne pomeni, da podpirate njegovo stališče, temveč da priznavate njegova resnična čustva in se počutite slišani. S tem se lahko okrepi zaupanje, zaradi česar bodo morda bolj odprti za vaše mnenje.

Pet načel konstruktivnega dialoga

Načrtovanje in spodbujanje dialoga

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

05

**Če je mogoče, poiščite
skupne točke.**

Skupne točke lahko najdete na različnih mestih - od majhnih stvari, kot so skupni interesi, do velikih stvari, kot so skupni cilji ali strinjanje, da je določena vrednota pomembna. Majhne ali velike povezave, ki jih ustvarjajo skupni temelji, so lahko gradniki za oblikovanje trdnih odnosov in prepoznavanje dodatnih točk povezovanja.

Viri:

**Inštitut za konstruktivni dialog,
Osnove spodbujanja dialoga,
Norbert Ropers**

[Kaj je konstruktivni dialog?](#)

Dobre prakse za konstruktivni dialog

01

Prilagodite se velikosti
dialoških skupin

02

Določanje prostorov za
dialoge

03

Zagotavljanje osvežilnih pijač

04

Zagotavljanje dobrih sposobnosti
poslušanja, preoblikovanja in
povzemanja.

05

Bodite pozorni na
upravljanje časa

**10 načinov za boljši pogovor |
TED**

[Celeste Headlee: 10 načinov za
boljši pogovor | TED - YouTube](#)

Ključni koncepti konstruktivnega dialoga

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Raziščite notranje delovanje uma

[Slon, jezdec in pot - zgodba o redkih spremembah vedenja \(2:02\) | Inštitut za konstruktivni dialog](#)

Odkrijte korenine naših razlik

[Perspektive Ključni koncepti PDF \(constructivedialogue.org\)](#)

Gojite intelektualno ponižnost

Pripravljenost priznati omejitve našega znanja in možnost, da se motimo.

Uprite se kulturi zaničevanja

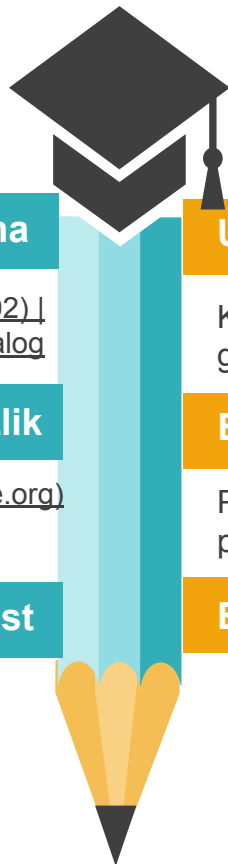
Kultura, v kateri ljudje čutijo in kažejo prezir (jezo, pomešano gnusom) do ljudi, s katerimi se ne strinjajo.

Bodite dobrodošli do različnih pogledov

Pogovor z ljudmi, ki vidijo stvari drugače kot mi, nam pomaga premagati naše naravne človeške omejitve.

Bodite dober poslušalec

[Biti dober poslušalec. Šola življenja. \(4:57\) | Inštitut za konstruktivni dialog](#)

Fishbowl

"Fishbowl" je metoda, ki manjši skupini oseb, vključenih v dialog, omogoča oblikovanje "notranjega kroga" znotraj večjega "zunanjega kroga". Udeleženci v notranjem krogu se pogovarjajo med seboj, medtem ko jih udeleženci v zunanjem krogu poslušajo. Prednost tega je, da je mogoče določene teme v manjši skupini obravnavati bolj poglobljeno. Metoda se lahko uporablja za pogovore znotraj ene stranke, da se drugi seznanijo s širokim spektrom mnenj znotraj te stranke (znotraj stranke), ali za pogovore med skupinami z le nekaj predstavniki. Pri "odprtem ribjem krogu" je v notranjem krogu en prazen stol, ki omogoča, da v krog naenkrat vstopi en zunanji udeleženec. V zaprtem krogu ni nobenega praznega stola.

Svetovna kavarna

Juanita Brown in David Isaacs sta leta 1995 popularizirala koncept dialoga "World Café". V skladu z imenom je prostor urejen kot kavarna, ljudje pa sedijo v majhnih skupinah za mizami. Izhodišče mora imeti jasen namen, ki se razdeli na različne podteme, ki se obravnavajo pri različnih mizah. Udeleženci so povabljeni, da se pridružijo katerikoli mizi glede na svoje zanimanje, da se povežejo z ljudmi, si izmenjajo izkušnje in ideje ter ustvarijo novo kolektivno modrost. Nekateri lahko ostanejo pri eni mizi, drugi pa se povežejo z več mizami. Ta metoda je lahko še posebej koristna na začetku zasedanja z veliko skupino, da bi razumeli zapletena vprašanja, njihovo medsebojno povezanost in pripravili bolj sistematično ločevanje podskupin, ki je potrebno za doseganje soglasja.

Parafraziranje

Moderator posluša, kaj je bilo povedano, in to ponovi s svojimi besedami. Namen tega je, da se postavi v kontekst ali pojasni posledice ali nesporazume, ki niso bili omenjeni. Včasih so stranke bolj pripravljene poslušati tretjo osebo v zvezi z argumentom, kot če isti argument predstavijo njihovi nasprotniki.

Metode za lažji konstruktivni dialog

Vsi dobri dialogi zahtevajo posebno kombinacijo orodij. Izbira orodij je odvisna predvsem od namena, nalog, časa in konteksta dialoga.

Preoblikovanje

Preoblikovanje je osnovno orodje za lažje reševanje konfliktnih vprašanj: izjave s sovražnim ali pristranskim sporočilom se preoblikujejo tako, da postanejo sprejemljive za nasprotnike (imenovano tudi "razstrupljanje").

Primer: "Morate biti nori, če mislite, da bom sprejel izid, v katerem boste še naprej izkoriščali mojo regijo".
Preoblikovano: "Rad bi raziskal možnosti, ki bi moji regiji omogočile pošten delež prihodkov države".

Povzemanje

Dolge izjave udeležencev moderator skrajša, da poudari njihovo bistvo. Hkrati ta postopek omogoča moderatorju, da parafrazira in preoblikuje nekatere vsebine.

Vprašanja

Odperta vprašanja
Zaprta vprašanja,
Sistemska vprašanja,
Okrogla vprašanja.

"Ljubite vprašanja, kot da so zaklenjene sobe ali knjige, napisane v zelo tujem jeziku. Ne iščite odgovorov, ki vam jih zdaj ne bi mogli dati, ker jih ne bi mogli živeti. In bistvo je v tem, da živite vse. Živite vprašanja zdaj. Morda boste potem, nekega dne daleč v prihodnosti, postopoma, ne da bi to sploh opazili, živeli tako, da boste dobili odgovor."

- Ranier Marie Rilke

Metode za lažji konstruktivni dialog

Upoštevat je treba tudi različne druge vidike, vključno z velikostjo skupine, njenim kulturnim ozadjem in razlikami v moči znotraj nje, pa tudi zelo praktične vidike, kot so lokacija in prostori, kjer potekajo srečanja dialoga. Orodja za olajševanje vključujejo način komuniciranja olajševalcev z udeleženci in organizacijo splošne komunikacije v skupini.

Obvladovanje težkih razmer

Ko dialogi obravnavajo dolgotrajne konflikte

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

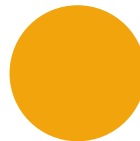
Prva pomoč - sočutje

Udeležence, ki izražajo močna čustva, zlasti jezo in agresijo, je treba neposredno nagovoriti tako, da izrazijo svoje občutke.

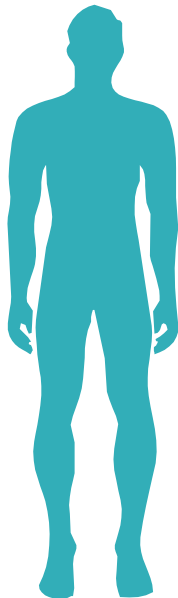
Ustvarjalni odmori

Prekinitve lahko izkoristite za sodelovanje z glavnimi protagonisti in ublažitev ali vsaj umiritev spora.

Udeležence spomnite na načela in temeljna pravila dialoga.

Postavi se lahko vprašanje: "Kako bi opisali ta način komunikacije?", s katerim boste udeležence spomnili na temeljna pravila, dogovorjena na začetku, ali pa uvedli nova.

Vzpostavite trdno bazo znanja, ki bo dostopna vsem udeležencem.

Sprejmite ukrepe za samopomoč

Ko se razmere zaostrijo, bodite pripravljeni ostati prizemljeni, da boste ostali mirni in delovali namerno - namesto reaktivno.

Obvladovanje težkih razmer

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Sprejmite konflikt

01

Ključno za oblikovanje in omogočanje konstruktivnega dialoga med sprotimi stranmi je zagotavljanje okoliščin, v katerih si lahko izmenjajo svoje poglede, interese in skrbi ter skupaj iščejo možne rešitve. Konflikti so neizogibni v vsakem procesu vključevanja javnosti, zlasti kadar gre za zapletena in sporna vprašanja. Vendar ni nujno, da je konflikt uničujoč ali razdiralen. Lahko je tudi priložnost za učenje, razumevanje in sodelovanje.

02

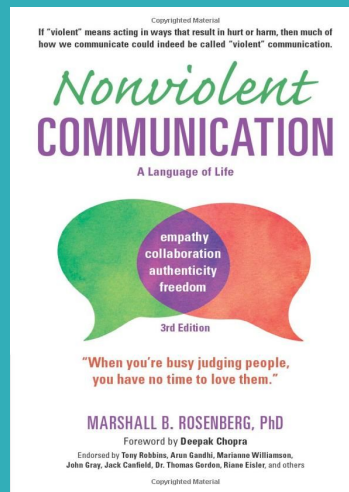
Prakse nenasilnega komuniciranja

Knjiga Marshalla Rosemberga obravnava teorijo strukture stavkov, izogibanje viktimizmu in presojo, ki krepi medsebojno razumevanje.

03

Besede, ki so pomembne

Besede imajo moč delovanja in postanejo vrline same po sebi. Besede, ki jih uporabljamo, oblikujejo naše razumevanje samega sebe, naše razumevanje sveta in naše ravnanje z drugimi. Besede so eden od glavnih načinov, kako se približati skrivnosti drug drugega. Ker tehnologija spreminja pomen osnovnih človeških dejanj, kot so ustvarjanje, vodenje in pripadnost, svet potrebuje najbolj živahno in preoblikovalno vesolje besed, ki jih lahko zberemo, besed z močjo, ki izražajo resnično resnico.

Zaključek

Konstruktivni dialog rešuje kritična vprašanja, ponuja rešitve, ozavešča: pravilna uporaba besed izboljšuje kakovost odnosov, saj spodbuja sodelovanje in namenski dialog. Konstruktivni dialog pomaga zajezi konflikte, ki so na splošno prisotni ne le v zasebnih, temveč tudi v poklicnih odnosih, v skupnosti in družbi.

Besede so okna ali stene.

Marshall Rosenberg

Reference

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Konstruktivni dialog:

- <https://constructivedialogue.org/>
- <https://constructivedialogue.org/resources/the-elephant-the-rider-and-the-path-a-tale-of-behavior-change-rare-202#s>
- <https://www.youtube.com/watch?v=JiTz2i4VHFw&t=280s>
- <https://constructivedialogue.org/resources/brain-tricks-this-is-how-your-brain-works-asapscience-440#s>
- <https://constructivedialogue.org/assets/Perspectives-Key-Concepts-PDF.pdf>
- <https://www.youtube.com/watch?v=ZOX79tmDox4&t=2s> Ta kratek videoposnetek prikazuje pasti skupinskega razmišljanja, pri čemer se osredotoča na to, kako lahko pripelje skupine do etično spornih odločitev.
- <https://constructivedialogue.org/resources/the-dying-art-of-disagreement-by-bret-stephens-2017#s>
- <https://constructivedialogue.org/resources/victims-of-groupthink-a-psychological-study-of-foreign-policy-decisions-and-fiascoes-by-irving-jan-is-1972#s>
- <https://constructivedialogue.org/resources/peer-pressure-psychology-how-group-think-happens-jared-volle-354#s>
- <https://constructivedialogue.org/resources/being-a-good-listener-school-of-life-457#s>
- <https://www.youtube.com/watch?v=R1vskiVDwI4&t=195s> Pisateljica in radijska voditeljica Celeste Headlee v tem zabavnem in poučnem videoposnetku ponuja deset koristnih nasvetov za izogibanje prepričanosti in bolj produktivne pogovore.
- <https://constructivedialogue.org/resources/nonviolent-communication-a-language-of-life-by-marshall-b-rosenberg-2015#s>
- https://onbeing.org/wp-content/uploads/2020/07/8.5x11_BetterConversationsGuide_July2020_FINAL.pdf
- <https://constructivedialogue.org/resources/better-conversations-a-starter-guide-by-on-being-2017#s>

Reference

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Konstruktivni dialog:

- <https://constructivedialogue.org/resources?topic=master-difficult-conversations&type=all&audience=all&tab=external&q=>
- <https://constructivedialogue.org/case-studies/suffern-high-school-students-build-long-term-skills-for-constructive-dialogue>
- <https://constructivedialogue.org/case-studies/university-of-richmond-students-discover-value-in-encountering-difference>
- <https://constructivedialogue.org/resources?topic=master-difficult-conversations&type=all&audience=all&tab=external&q=>
- <https://constructivedialogue.org/case-studies/suffern-high-school-students-build-long-term-skills-for-constructive-dialogue>
- <https://constructivedialogue.org/case-studies/university-of-richmond-students-discover-value-in-encountering-difference>

Hvala!